

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 106

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 3 november 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Suicide - Nazorg aan familie en omgeving

Het Vlaams Actieplan Suicidepreventie heeft tot doel de gezondheidsdoelstelling te realiseren en bestaat uit 5 strategieën:

- 1° geestelijke gezondheidsbevordering met betrekking tot het individu en de maatschappij;
- 2° suicidepreventie door laagdrempelige telefonische en online hulp;
- 3° bevorderen van deskundigheid en netwerkvorming bij intermediairs;
- 4° strategieën voor specifieke risicogroepen;
- 5° de ontwikkeling en implementatie van aanbevelingen en hulpmiddelen voor de preventie van suicide.

Momenteel wordt er gewerkt aan een traject dat in 2021 moet leiden tot een nieuw actieplan 'Suicidepreventie'. Net zoals in het verleden wordt hier vooral en terecht gefocust op preventie en het opsporen van mogelijke risicogeveallen. Maar wanneer het toch slecht afloopt blijven familie, vrienden, schoolkameraden enzovoort achter met heel wat vragen, meestal ook schuldvragen: "Waarom is dit gebeurd? Wat zijn de redenen? Waarom hebben wij de problemen niet opgemerkt? En, waarom hebben wij niks gedaan?".

Mij lijkt het dat in het beleid te weinig aandacht is voor deze problematiek.

1. Is de minister het eens dat ook hieraan meer aandacht moet besteed worden?
2. Kan de minister aangeven welke aandacht hieraan reeds werd besteed in het beleid?
3. Hoe zal deze problematiek benaderd worden in het nieuwe actieplan?

ANTWOORD

op vraag nr. 106 van 3 november 2020

van **STEFAN SINTOBIN**

1. De nazorg aan familie en omgeving na een suïcide is een belangrijk onderdeel binnen het Vlaamse suïcidepreventiebeleid. Deze werking maakt reeds sinds lang deel uit van het welzijnsbeleid en is een onderdeel van zowel het eerste als tweede Vlaams Actieplan Suïcidepreventie. Nabestaanden zijn in het actieplan expliciet opgenomen bij de kwetsbare groepen. Zie ook het antwoord op vraag 3.
2. De nazorg voor wie geconfronteerd wordt met zelfdoding, valt in het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie onder strategie 4 voor specifieke risicogroepen. Nabestaanden na zelfdoding zijn immers zelf een risicogroep om suïcidaal gedrag te ontwikkelen. Hen bijstaan in hun rouwproces is, naast nazorg, dus ook een vorm van preventie. Sinds 2003 wordt 'Werkgroep Verder na Zelfdoding' (Werkgroep Verder) gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid voor deze zorg voor nabestaanden na zelfdoding. Sinds 2019 is Werkgroep Verder een deelwerking van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP), de partnerorganisatie van de overheid voor suïcidepreventie. Hun werking bestaat uit de volgende activiteiten:
 - Allerhande vormen van [lotgenotencontact](#) voor nabestaanden na zelfdoding, waar ervaringen en gevoelens met elkaar kunnen worden gedeeld en besproken: praatgroepen, online lotgenotencontact onder andere via een maandelijks groepchat onder begeleiding van een hulpverlener, jaarlijkse activiteiten zoals de 'Ontmoetingsdag Verder na Zelfdoding',...
Een belangrijk gevolg van dit lotgenotencontact is dat nabestaanden meer controle krijgen over hun leven. Vanuit onderzoek weten we dat lotgenotencontact een helende factor is om zelfstigmatisatie en mogelijke isolatie tegen te gaan.
 - [Deskundigheidsbevordering](#) en het delen van expertise door vormingen, lezingen en workshops op vraag en op maat voor hulpverleners, politie en nabestaanden. Thema's die aan bod kunnen komen zijn: rouwen na zelfdoding (bij kinderen en jongeren), slechtnieuwsmelding en eerste opvang na zelfdoding, therapeutische interventies bij rouwen na zelfdoding, rouwen op de werkvloer en hulpverlener als nabestaande.
 - [Advisering en informatie](#) voor het brede publiek en voor nabestaanden in het bijzonder, onder andere via zelfmoord1813.be, brochures en folders, specifieke advisering bij campagnes, enz. Volgende brochures zijn beschikbaar:
 - o Rouwen op de werkvloer: een brochure met tips en tricks voor wanneer een werknemer of collega nabestaande wordt, wanneer er iemand overlijdt aan zelfdoding en wanneer men als hulpverlener een cliënt verliest door suïcide. Deze brochure biedt praktische handvaten op het vlak van rouwmanagement na een zelfdoding;
 - o Gids na Zelfdoding: een hulp- en steunmiddel na een zelfdoding van een naaste. Men vindt er alle nodige informatie over de eerste praktische regelingen, administratieve formaliteiten, het rouwproces na zelfdoding en gepaste hulpverlening. Deze gids wordt verspreid door diensten slachtofferbejegening van de lokale politie, ziekenhuizen, CGG's, uitvaartondernemers e.a.

- Werkgroep Verder zet in op sensibilisering om het thema rouwen na zelfdoding bespreekbaar te maken in onze samenleving, bijvoorbeeld aan de hand van affiches, folders, tentoonstellingen en boeken voor kinderen die met zelfdoding in hun omgeving worden geconfronteerd.
- Tenslotte probeert Werkgroep Verder ook vinger aan de pols te houden rond de noden die nabestaanden na zelfdoding ervaren. Dit gebeurt door tevredenheidsmetingen rond de bestaande initiatieven, nodenbevragingen bij specifieke doelgroepen, etc.

Een overzicht van de activiteiten van Werkgroep Verder, deelwerking van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP), is terug te vinden via www.zelfmoord1813.be/nabestaanden.

Naast het aanbod vanuit Werkgroep Verder, zijn er ook andere organisaties die bijstand verlenen aan familie bij het verlies van een dierbare door suïcide, zoals de diensten slachtofferbejegening van de lokale politie, slachtofferhulp van de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW) en de dienst slachtofferonthaal van het Parket. Werkgroep Verder onderhoudt contacten met deze organisaties en biedt op vraag ondersteuning en deskundigheidsbevordering aan deze organisaties.

3. Op dit moment werkt het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) aan de evaluatie van het huidige Vlaams Actieplan Suïcidepreventie. Hierin worden ook de bestaande acties en initiatieven voor nabestaanden meegenomen. De resultaten van deze evaluatie zullen de basis vormen voor het nieuwe actieplan.

Bovendien loopt er momenteel vanuit het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie een onderzoek dat de noden en behoeften nagaat van nabestaanden na zelfdoding en van de hulpverleners die hen bijstaan. In het onderzoek wordt ook nagegaan of de bestaande activiteiten voldoende bekend zijn bij de beoogde doelgroep en of zij een antwoord bieden op de noden die nabestaanden ervaren. Op basis van de resultaten van dit wetenschappelijk onderzoek, gesprekken met partners en internationale literatuur, zullen de acties in het nieuwe Vlaams Actieplan Suïcidepreventie geoptimaliseerd worden en zullen suggesties geformuleerd worden voor bijkomende initiatieven.